

10. Kamiński W. Instrumenty muzyczne na ziemiach polskich (Zarys problematyk rozwojowych) / W. Kamiński. – Warszawa : PWM, 1977. – 177 s., il.
11. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. [3-тє вид.] / Наталя Яковенко. – Київ : Критика, 2006. – 582 с.
12. Linde M. S. B. Słownik języka polskiego. – W 6 t.: –T. I – A – F; – T. II. H – L; – T. III. M – O; – T. IV. P; – T. V. R – T; – T. VI. U – Z. [Wyd. 2] / M. S. B. Linde. – Lwów : Drukarnia zakładu Ossolińskich, 1854–1860.
13. Rozanow Z. Muzyka w miniaturze polskiej / Zofia Rozanow. – Warszawa : PWM, 1965. – 153 s.
14. Sachs C. Historia instrumentów muzycznych / Curt Sachs. – Warszawa : PWM, 1975. – 556 s.
15. Słownik muzyków polskich : W 2 t. / Red. J. Chomiński. – T. 1. – Warszawa : PWM, 1967. – 320 s.
16. Sowiński A. Słownik muzyków polskich / Albert Sowiński. – Paryż : Nakładem autora, 1874. – LX; 436 s.; XVII s. not.
17. Szydłowska-Cegłowa B.-Z. Staropolskie nazewnictwo instrumentów muzycznych / Barbara Szydłowska-Cegłowa. – Wrocław : i.j. Ossolineum, 1977. – 288 s.

Статья посвящена изучению польских исторических, литературных и иконографических источников, в которых освещаются вопросы происхождения и бытования кобзы и бандуры в XV–XVIII столетиях. Польские источники создают предпосылки для пересмотра нижней хронологической границы существования украинских шейковых хордофонов (начало XV века). Сведения польских источников дают основания для более углубленного исследования польско-украинских связей, уходящих корнями в эпоху Возрождения.

Ключевые слова: бандура, кобза, польские исторические, литературные, иконографические источники.

The Article is devoted to studying ancient Polish historical, literary and iconographic sources, which highlight the issues of these instruments origin and category of being in XV–XVIII centuries. Information preserved in Polish sources regarding Ukrainian kobza and bandura indicate that these instruments were available in Ukrainian ethnic environment much earlier than was assumed until now (since the beginning of XV century). Due to unique Polish sources we have the grounds for in-depth study of Polish-Ukrainian musical and instrumental links that date back to Renaissance.

Key words: bandura, kobza, Polish historical, literary, iconographic sources.

УДК 78.071.4 : 78.071.5

Віолетта Дутчак

КЛАС БАНДУРИ В ЛЬВІВСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ АКАДЕМІЇ ІМЕНІ М.ЛИСЕНКА (ДО 60-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ)

У статті розглянуто історичний шлях становлення класу бандури у Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка. Визначено роль професора В.Я.Герасименка як фундатора львівської професійної академічної школи бандуристів. Проаналізовано специфіку львівської школи у всеукраїнському контексті, її особливості, творчі мистецькі здобутки її представників – виконавські, педагогічно-методичні, наукові.

Ключові слова: клас бандури, академічна бандурна школа, В.Я.Герасименко, львівська бандурна школа.

Кобза-бандура як український народний інструмент пройшла складний шлях розвитку. Переслідування, репресії, зневага, забуття, зацікавленість, захоплення – в різні історичні періоди всі ці характеристики набували домінуючого значення. Становлення освітніх традицій для кобзи-бандури впродовж часового проміжку XVII–XIX ст. відбувалися переважно усним, неписемним способом. Освоєння інструмента, як і репертуару, передавалося від вчителя-панотця до учня. Саме так закладалися традиції харківської, полтавської, чернігівської кобзарських шкіл, істотні відмінності котрих полягали переважно у способі тримання інструмента, виконавських манерах гри, репертуарних особливостях.

© Дутчак В., 2014.

Саме в ХХ ст. розпочинаються процеси академізації бандури як музичного інструмента, його активного входження до сценічного концертного виконавства, що зумовлювалося й активізацією діяльності майстрів, які удосконалювали інструмент, створюючи його оркестрові сімейства, займались пошуками нових ігрових прийомів, матеріалів для корпусу, струн, розширенням звукового діапазону, створенням оптимальної системи перемикання тональностей. Всі ці фактори у поєднанні з створенням розгалуженої мережі навчальних закладів, що охоплювали триступеневе навчання (від початкової до вищої фахової освіти), сприяли активному розвитку бандурного мистецтва в різних регіонах України.

2014 р. минає 60 років з часу відкриття класу бандури у Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка (сьогодні національна музична академія). У 1954 році його очолив В.Я.Герасименко, а першими студентками були сестри Ніна, Марія та Даниїла Байко (сьогодні народні артистки України, лауреати Національної премії України ім. Т. Шевченка). Видатний майстер-винахідник та педагог, заслужений діяч мистецтв України, професор В.Я. Герасименко понад півстоліття подвижницької праці присвятив розвитку бандурного мистецтва, виховавши цілу плеяду фахівців найвищого класу, які сьогодні продовжують настанови вчителя по всій Україні та за її межами у різних галузях бандурного мистецтва.

У пропонованій статті ставиться **мета** визначити історичні засади розвитку бандурної школи на Західній Україні, зокрема шлях становлення класу бандури Львівської національної музичної академії ім. М.Лисенка. Дотичними завданнями виступають: аналіз специфіки львівської бандурної школи у всеукраїнському контексті, виокремлення ролі її фундатора – професора В.Я.Герасименка, діяльності його учнів та послідовників.

На відміну від центральних областей, де розвиток академічної бандури ХХ ст. опирався на досвід і традиції кобзарів минулого, Західна Україна автентичного кобзарства не мала. Проте база для розвитку національного музичного мистецтва все ж була закладена. Неабияку роль у цьому процесі відіграли декілька потужних постатей професійних митців.

Розвиток традицій бандурного мистецтва в Галичині першочергово пов'язаний з діяльністю видатного українського письменника, бандуриста і мистецтвознавця **Гната Хоткевича (1877–1938)**. Гнат Хоткевич перебував в Галичині порівняно недовго – впродовж 1906–1912 років, проте за цей період здійснив багато культурно-мистецьких проєктів, що мали перспективне продовження. Він сконцентрував свою бандурну діяльність на декількох рівнях: виконавському, просвітницькому, навчально-методичному, вважаючи їх нерозривно пов'язаними. Він провів для жителів Галичини два великих концертних турне (1906–1907, 1909). Крім того, концертні виступи супроводжувалися виступами Хоткевича як лектора. Він і публікує перший в історії кобзарства «Підручник гри на бандурі» (Львів, 1909, видавництво Наукового товариства ім. Т. Шевченка), що став першою спробою методично-теоретичного узагальнення способів звуковидобування, прийомів гри для діатонічного інструмента, якою була тоді бандура, на основі харківського типу гри. Підручник Хоткевича мав характер самовчителя для бандуристів-початківців. Це засвідчує комплексну популяризацію бандури Хоткевичем у Галичині – на рівні музично-теоретичних узагальнень та концертно-виконавських унаочнень.

Окрім підручника Г. Хоткевича, науковий ґрунт для розвитку кобзарства в Галичині заклав і відомий фольклорист **Філарет Колесса (1871–1947)**. Його зацікавлення традиційним репертуаром народних співців втілювалося в публікацію першої і другої серії текстів і мелодій дум, записаних ним від кобзарів та лірників Полтавської губернії під час експедиції 1908 року, яку допомогли організувати Леся Українка та Климент Квітка, а також Опанас Сластіон («Мелодії українських народних дум»: I том – 1910 р., II том – 1913 р.). Ф. Колесса зробив записи дум на фонографічних валиках від кобзарів Полтавської та Харківської губерній. Дослідження Ф. Колесси стали науковою і репертуарною базою для всіх бажаючих вивчити традиційний кобзарський репертуар.

Безпосереднє формування львівської бандурної школи пов'язано з іменами трьох непересічних особистостей, які заклали ґрунт для її творення. У математиці основою геометричної побудови вважаються точки відліку. Одна точка визначає положення в просторі, систему координат; дві точки – визначають пряму, напрям руху, розвитку; три точки – визначають площину. Для заснування площини львівської бандурної школи саме три особистості – три точки відліку – заклали потужне підґрунтя.

Перша точка – постать **Юрія Сінгалевича (1911–1947)**. Бандурист, який своєю діяльністю заклав просторову точку, щільно зв'язавши Львівщину (та й всю Західну Україну) і бандурне

мистецтво. Він володів різними способами гри на бандурі, займався питаннями удосконалення інструмента, винайшов механізм перемикання тональностей. Сінгалевич освоїв не лише методику, запропоновану в підручнику Г.Хоткевича, але й перейняв багато прийомів від учнів-бандуристів празької школи (учнів Василя Ємця і Михайла Теліги), які приїхали в Галичину. «Акумулявання» в Галичині традицій харківської бандурної школи (з одного боку Гната Хоткевича, з іншого, Василя Ємця) дозволяє виділити в школі Сінгалевича своєрідну галицьку специфіку гри на бандурі.

Друга точка – постать **Зіновія Штокалка** (1920–1968). Один із найздібніших учнів Юрія Сінгалевича, який визначив не лише пряму академізації бандурного мистецтва, але й вектор майбутнього щільного зв'язку бандурного мистецтва України та діаспори. З.Штокалко залишив для дослідників численні записи кобзарського репертуару та власних композицій у неперевершеному віртуозному виконанні (здійснених в США), а також методичні записи (скомпоновані у «Кобзарський підручник») та твори для соліста-бандуриста (збірка «Кобза»).

Третя точка – особистість **Миколи Грисенка** (1889–1965), бандуриста, який заклав підвалини педагогічного напрямку розвитку бандури, заснувавши наприкінці 40-х років класи бандури в музичній школі та музичному училищі м. Львова. Микола Грисенко став третьою точкою відліку для заснування площини львівської бандурної школи, на якій потужним деревом з міцним корінням сформувалася академічна школа професора ЛНМА ім. М.Лисенка, конструктора бандур Василя Герасименка.

Поняття формування бандурної школи пов'язується не лише з особистостями, але й складовими – площинами освітньої піраміди: музична школа, середній спеціальний заклад (музичне училище), вищий навчальний заклад (консерваторія). Саме взаємодія цих трьох площин забезпечує спадкоємність навчальних, педагогічних, методичних, репертуарних традицій, забезпечує функціонування потужної виконавської сфери.

Фундація львівської академічної бандурної школи безпосередньо розпочинається з діяльності провідного митця Василя Явтуховича Герасименка. Уродженець Київщини, **Василь Герасименко** (н. 1927 р.) більшу частину свого життя прожив на Західній Україні – у Львові. Проте, його інтерес і пропаганда несправедливо забутих і належно неоцінених здобутків харківської бандурної школи стали своєрідним актом єднання мистецької спадщини всієї України. Як свого часу Гнат Хоткевич став символом єднання культурних традицій Слобожанщини і Галичини, так і Василь Герасименко у своїй діяльності об'єднував кращі досягнення митців-бандуристів різних шкіл, традиційного кобзарства і нового академічного бандурного мистецтва – Гната Хоткевича, Миколи Грисенка, Андрія Бобиря, Юрія Сінгалевича, Зіновія Штокалка та ін. Завдяки Василю Герасименку бандурне мистецтво наповнилося новим змістом – ґрунтуючись на національних кобзарських традиціях і акумулюючи досвід академічного виконавства ХХ ст.

Широка і різностороння діяльність Василя Герасименка може бути визначена як цілісна багатокомпонентна система; символ єдності самостійних, але взаємопов'язаних напрямів, що становлять підвалини бандурного мистецтва – інструментарій + методика + виконавство. В. Герасименко увійшов в історію української культури як видатний педагог – засновник львівської академічної бандурної школи, який виховав цілу плеяду митців-бандуристів – виконавців, педагогів, диригентів; як майстер інструментів, автор понад 40 моделей бандур – діатонічних і хроматичних, з оригінальною будовою та специфічною системою перемикання тональностей, київського та харківського типу; як автор перекладів-транскрипцій інструментальних та вокально-інструментальних сольних та ансамблевих творів

Вихованець видатних бандуристів – представників київської школи – Миколи Грисенка й Андрія Бобиря (навчання у Львівському музичному училищі й Київській консерваторії ім. П.Чайковського), В. Я. Герасименко, ще не отримавши вищу освіту, був запрошений викладати бандуру в Львівську консерваторію (1954). Маючи на той час досвід праці в музичній школі, він починає формувати власну методику виховання бандуристів вищої школи. І першочерговим завданням цієї методики став пошук нового інструмента, що відповідав вимогам часу, і задовільняв репертуарні вимоги, забезпечував якісне звуковидовбування.

Час ставив потребу нової бандури не лише як інструмента до акомпанементу співу, але й з широкими виконавськими можливостями для сольної та ансамблевої гри. Результатом цих пошуків стала унікальна модель бандури «Львів'янка», для якої характерними особливостями стали оригінальна конструкція випуклої задньої деки, використання кращих порід явора, грушки та природніх кольорів і тонів натуральної деревини, якісних металевих струн, а найголовніше

оригінальна компактна система тональних перемикачів, що забезпечувала швидку зміну тональностей. Новацією В.Герасименка стали пропозиції стосовно форми і кріплення на пальці штучних нігтів для бандуристів.

Упродовж 60 років саме завдяки В.Герасименку бандура «Львів'янка» стала своєрідним брендом львівської бандурної школи. Створені ним понад 40 моделей інструментів були апробовані у педагогічній та виконавській практиці. Основні моделі були впроваджені у виробництво на Львівській фабриці музичних інструментів «Трембіта». Серед них найпопулярнішими стали діатонічна модель – дитяча та доросла, хроматична підліткова та хроматична доросла з системою тонального перемикачів, а в останні десятиліття й харківська модель «Львів'янки» на основі харківського типу інструментів, що виготовлялися в діаспорі (Канада, США).

Новий інструмент повинен був забезпечити якісний прорив і в репертуарі. В.Герасименко активно здійснює переклади творів світової та української класики для бандури соло і в супроводі фортепіано, обробки народних пісень для соло й ансамблів бандуристів, формує ґрунтовну технічну базу для навчання – комплекс вправ, гам, етюдів для бандури на різні види техніки. В.Герасименко завжди опирався і на давні кобзарські традиції, рекомендуючи студентам опановувати традиційний кобзарський репертуар, зокрема думовий.

Клас бандури завжди щільно співпрацював з викладачами вокалу – н.а. України Т.Поліщук, з.а. України Т.Дідик, з.а. України О.Гавриш та ін., – задля належного професійного навчання виконавців-бандуристів вокалу.

Учні В.Герасименка, які продовжили його школу, викладали в різних регіонах України, отримали заслужене визнання й почесні відзнаки. Першочергово у Львові, в рідній *alma mater* – н.а. України Л.Посікіра, н.а. України О.Стахів, з.д.м. України Окс.Герасименко, з.а. України Ол.Герасименко-Олійник, з.а. України Т.Лазуркевич; у навчальних закладах Львова – з.а. України О.Созанський, І. Содомора, І.Ольшевська, О.Савіцька; Києва – н.а. України сестри Марія, Ніна, Даниїла Байко, н.а. України Г.Менкуш, з.а. України М.Попілевич, з.а. України С.Мирвода, Тернополя – з.а. України Д.Губ'як, М.Євгенєва; О.Козій, І.Турко, Івано-Франківська – док мист. В.Дутчак, О.Голоневська, М.Стахмич; Дрогобича – О.Верещинський, Н.Цигилик, О.Пришляк, Н.сторожук; Чернівці – з.д. мист. – Р.Кузьменко; Рівного – Т.Свентах, Н.Волошук, Н.Турко; Луцька – з.п.к. України Т.Ткач, М.Вислоцька, Л.Антонюк, Л.Рихлюк та ін.

Галина Менкуш – н.а. України, лауреат всеукраїнських і міжнародних конкурсів, солістка Укрконценту, Народного академічного хору ім. Г.Верьовки, Київської філармонії, викладач Національної музичної академії ім. П.Чайковського, Київської дитячої академії мистецтв, Київського національного університету культури і мистецтв, автор багатьох вокально-інструментальних й інструментальних творів для бандури, володарка жіночої манери виконання епічного репертуару, однією з перших бандуристок співпрацювала з композиторами задля створення професійного оригінального репертуару для бандури – А. Кос-Анатольським, Б.Фільц та ін., створила унікальну літературно-музичну композицію у співпраці з актрисою Н.Крюковою – «Маруся Чурай» за твором Л.Костенко, з якою виступала у багатьох країнах світу.

Людмила Посікіра – н.а. України, лауреат всеукраїнських і міжнародних конкурсів, володарка унікального голосу, перший інтерпретатор вокально-інструментальних творів В.Камінського, М.Корчинського, І.Майчика, Й.Яницького, організатор і продовжувач традицій львівської бандурної школи, сьогодні – завідувач кафедри народних інструментів Львівської національної музичної академії ім. М.Лисенка. Концертувала у багатьох країнах світу, виховала багатьох відомих педагогів і концертних виконавців – Л.Олендій (США), Н.Ковальова (Німеччина), А.Ланова (Португалія), О.Ніколенко, В.Галушко та ін.

Оксана Герасименко – заслужений діяч мистецтв України, виконавиця, композитор, педагог – достойна донька й учениця свого батька. Її творча діяльність охоплює територіально як Україну, так Кубу, де вона працювала впродовж 1983–1991 рр. Основні напрями діяльності О.Герасименко – композиторська, педагогічна, музично-громадська. Вона – автор численних (понад 500) інструментальних та вокально-інструментальних творів, обробок, аранжувань для бандури соло, ансамблів однорідних та з духовими і струнними інструментами, для бандури і фортепіано («Концертні варіації», «Концертна сюїта»), для бандури і симфонічного оркестру (поема «Victoria»). Пріоритетними жанрами її авторської творчості виступають – пісні, романси, етюди, п'єси, серед аранжувань – колядки й шедрівки, пісні січових стрільців, пісні народів світу тощо. Загальний характер творів Оксани Герасименко позбавлений надмірних ідеологічних обертонів, проте її

звернення до текстів Т.Шевченка, Л.Українки, І.Франка, сучасних українських письменників, сповнені глибокої шани і любові до України, її пісні, історії. Особливу нішу в авторській інтерпретації О.Герасименко займає жіноча поезія (М.Стеценко, Т.Угрин, М.Чумарна, О.Бабій та ін.). Тонке відчуття ліричного настрою, переживань кохання, змін емоційного стану героїнь у солоспівах та ансамблях автором відображені напрочуд ніжно, душевно, проте виразно й експресивно [6]. О.Герасименко виступає як солістка, в ансамблях з провідними виконавцями України (О.Лучак – скрипка, К.Немеш – флейта, М.Блощищак – духові, А.Карп'яком – флейта, С.Канчалабою-Швайковською – віолончель) та світу (К.Пуї – кларнет, І.Сузукі – гітара). Вона – автор сценаріїв, режисер багатьох мистецьких акцій, учасник оргкомітетів і журі конкурсів, фестивалів, конференцій. Серед її випускників – лауреати всеукраїнських і міжнародних конкурсів І.Губ'як, Н.Винницька, О.Рибак та ін.

1962 р. у Львівській консерваторії був створений ансамбль бандуристів. В 1967–1971 рр. ансамбль функціонував у складі об'єданого колективу разом з ансамблем музичного училища. Багаторічним керівником ансамблю – як навчального виконавського колективу – був В.Я. Герасименко, пізніше Л.Посікіра, тепер Т.Лазуркевич. з 1983 р. до роботи в ансамблі був запрошений диригент-хормейстер, з.д. мист. України І.Чупашко. У репертуарі колективу, що був і залишається творчою лабораторією для апробації нового репертуару, диригування студентів, – твори українських і зарубіжних композиторів, у т. ч. хорів та інструментальні композиції. Ансамбль неодноразово виступав у Львові, Києві, здійснив фондові записи на Львівському телебаченні. Сьогодні ансамбль під керівництвом з.а.України Т.Лазуркевича та з.д. мист. України І.Чупашка – лауреат міжнародного конкурсу «Вічний рух» (Дрогобич, 2012), виступав з гастрольями в Україні та Польщі.

Як результат діяльності В.Герасименка були створені численні бандурні колективи в Україні й за кордоном – дуети, тріо бандуристів, ансамблі, капели. Серед найвідоміших – тріо сестер Байко, тріо «Львів'янки» (Окс. і Ол. Герасименко, О.Войтович-Стащишин), дуєт «Бандурна розмова» (Т.Лазуркевич, О.Созанський), ансамбль «Чарівниці Львівської залізниці (кер І.Содомора), кuartет «Львів'янки» Львівської обласної філармонії та ін.

Особлива заслуга В.Герасименка й у плеканні чоловічого бандурного виконавства, що сприяло продовженню кобзарських традицій. Серед його учнів – н.а. України О.Стахів, з.а. України Т.Лазуркевич, з.а. України О.Созанський, з.а. України Д.Губ'як, Б.Баглай та багато інших.

Остап Стахів – н.а. України, керівник Фольк-театру, ініціатор включення бандури до багатьох національних мистецьких виконавських і аудіопроектів кінця 80-х – початку 90-х років («Пісні Січової слави», «Пісні УПА», «Колядує вся родина», «Пісні В.Івасюка»), лауреат I премії і арт-директор (2000–2004) Чемпіонату виконавських мистецтв в Голлівуді (США), громадський і політичний діяч.

Тарас Лазуркевич – з.а. України, автор композицій, обробок і аранжувань для бандури соло і ансамблю, випустив аудіо альбоми «І прадіди в струнах бандури живуть», «Паралелі часу», в співпраці з О.Созанським – аудіо і відео альбоми дуєту «Бандурна розмова». Володіє різними типами бандур «Львів'янка», у т.ч. харківським, першим розшифрував із звукозаписів інтерпретаційні моделі виконавства бандуриста діаспори З.Штокалка.

Традиції львівської школи продовжили учні В.Герасименка і в середовищі української діаспори. Серед них – н.а. України О.Стахів, з.д.м. України Окс.Герасименко, з.а. України Ол.Герасименко-Олійник, Н.Гіль, А.Куцевич, Л.Клімченко, з.а. України В.Зелінська, А. Шевчук, О. Зелінська-Шевчук та ін.

Потреба у новому науковому осмисленні реалій розвитку бандури й бандурного мистецтва зумовили активізацію наукових досліджень. І в цьому напрямі львівська бандурна школа представлена дуже потужно. Це наукові монографії, статті, методичні посібники, нотні навчальні збірники, захищені кандидатські й докторські дисертації. Серед авторів – док. мист., професор ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» В.Дутчак (Івано-Франківськ), канд. мист., начальник науково-редакційного відділу Академії мистецтв України О.Ваврик (Київ), канд. мист. І.Дмитрук (Луцьк), О.Ніколенко (Львів), О.Бобечко (Дрогобич), а також Т. Лазуркевич, О.Созанський (Львів), Т.Свентах (Рівне), М.Євгенєва, Д.Губ'як (Тернопіль), О.Верещинський (Дрогобич), О.Гук (Чернівці) та ін.

Львівська бандурна школа, за влучним висловом Л.Кияновської, «в сучасному прагматичному і нерідко байдужому до давніх звичаїв свого народу світ, репрезентує той феномен сучасного кобзарства, в якому природно з'єдналися глибинні національні традиції, неповторна звичаєвість

українського народу, і цілком сучасні естетичні концепти – прагнення до нового, технічно вдосконаленого виконання на старовинному народному інструменті, де й разом з тим, демократичність виразу, а навіть своєрідне трактування розважальної функції, елементи музичного театру, а понад усе – інтонаційно-поетичний образ нації» [9, с. 57].

Таким чином, клас бандури в Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка, заснований В.Я.Герасименком, став основою львівської академічної бандурної школи, що вже 60 років визначається своєю специфікою, що полягає в унікальності методики викладання, репертуарних пріоритетів, своєрідності інструментарію. Сформована на перетині краших традицій київсько-чернігівської й галицької, що була в свою чергу похідною від харківської школи, розвинутої в діаспорі міжвоєнного десятиліття, вона стала впізнаванною за культурою звучання, виконавською манерою гри, національно-визначеним репертуаром, опорою на дух кобзарських традицій.

За десятиліття свого існування львівська бандурна школа зуміла виокремитися як на всеукраїнському рівні, так і на світовій мистецькій арені, сформувала потужні міжнародні зв'язки, у т. ч. і завдяки комунікації з митцями української діаспори.

1. Герасименко О. Феномен Василя Герасименка у бандурному мистецтві сучасності / Оксана Герасименко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічно-го університету ім. В. Гнатюка. – Тернопіль ; Київ, 2006. – Вип. 1 (16). – С. 69–75.
2. Губ'як, Д. В. Бандура харківського типу у контексті вдосконалення конструкції інструмента / Д. В. Губ'як // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / редкол.: М. Є. Станкевич, О. М. Голубець, Л. А. Кондрацька [та ін.]; голов. ред. О. С. Смоляк. – Тернопіль : ТНПУ, 2014. – Вип. 1. – С. 93–103.
3. Зінків, І. Я. Бандури Василя Герасименка: від «львів'янки» до харківської бандури / І. Я. Зінків // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство / редкол.: М. Є. Станкевич, О. М. Голубець, Л. А. Кондрацька [та ін.]; гол. ред. О. С. Смоляк. – Тернопіль : ТНПУ, 2013. – Вип. 2. – С. 120–125.
4. Дутчак В. Творча діяльність Ольги Герасименко-Олійник в контексті бандурного мистецтва України та діаспори / Віолетта Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – № 14. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦТ «Глай», 2008. – С. 143–152.
5. Дутчак В. «Дзвенить могутньо, святі бандури...»: До 40-річчя Івано-Франківської муніципальної капели бандуристів : музично-красознавче видання / В. Г. Дутчак, С. Я. Жовнірович, М. О. Шевченко. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2009. – 148 с.
6. Дутчак В. Творчий портрет Оксани Герасименко: бандурне мистецтво на перехресті культур та епох / В. Г. Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – №15–16. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦТ «Глай», 2009. – С. 136–148.
7. Дутчак В. Г. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХХІ століття : монографія / Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2013. – 488 с. ; іл.
8. Кияновська Л. Кобзарська доля на перетині тисячоліть: Василеві Герасименку – 75 / Любов Кияновська // Бандура. – Нью-Йорк, 2002. – № 77. – С. 43–51.
9. Кияновська Л. Лицар бандури : до 80-ти річчя Василя Герасименка / Любов Кияновська. – Львів : ТеРус, 2007. – 60 с.
10. Кияновська Л. Львівська бандурна школа другої половини ХХ ст. (Василь Герасименко та його учні) / Любов Кияновська // Karpacki Collage Artystyczny (Biuletyn). – Przemyśl, 2005. – С. 63–72.

В статтє рассмотрен исторический путь развития класса бандуры в Львовской национальной музыкальной академии имени Н.Лысенко. Подчеркнута роль профессора В.Я.Герасименко как фундатора львовской профессиональной академической школы бандуристов. Проанализирована специфика львовской школы во всеукраинском контексте, ее особенности, творческое наследие ее представителей – исполнительское, педагогическо-методическое, научное.

Ключевые слова: клас бандури, академічна бандурна школа, В.Я.Герасименко, львівська бандурна школа.

This article deals with the historical way of bandura class incipience in The Mykola Lysenko Lviv National Music Academy. The role of professor V. Herasyenko is being defined as the founder of Lviv professional academy school of bandura players. The specificity of Lviv school is being analyzed, as well as its features, cultural achievements of its representatives (executive, pedagogical, scientific).

Key words: bandura class, academic bandura school, V. Herasyenko, Lviv bandura school.